OVER HET BELANG VAN BASTERIA

door

A. Verduin

Het ligt voor de hand BASTERIA te beoordelen naar het leesplezier dat we er aan beleven. Nu, dat leesplezier is voor velen van ons niet zo groot. Het onderwerp ligt ons niet, de tekst kan (te) moeilijk zijn, de taal kan een barrière zijn, kortom er zijn geen redenen om aan te nemen dat ieder van ons het blad direkt na ontvangst van A-Z verslindt. Nee, uit consumenten-oogpunt is BASTERIA niet zo'n aantrekkelijk blad, en ik kan me goed voorstellen dat velen menen dat zij, èn de Vereniging, zonder BASTERIA niet veel minder gelukkig zouden zijn. Ook de term 'visitekaartje van de Vereniging' die wel voor BASTERIA wordt gebruikt weerspiegelt de opvatting dat BASTERIA binnen de Vereniging nauwelijks een rol van belang speelt.

Zelf heb ik ook steeds min of meer langs bovenstaande lijnen gedacht en gesproken. Over het nut van BASTERIA ben ik eigenlijk pas goed gaan nadenken toen op de laatste vergadering zovelen tegen een, toch echt niet zo grote, contributieverhoging stemden. Het is mij opgevallen dat er bij die gelegenheid weliswaar langdurig gepraat is over de te nemen beslissing, doch dat daarbij nagenoeg geheel werd voorbij gegaan aan de, in mijn ogen toch essentiële, vraag waar we op den duur met de Vereniging naar toe willen, en zeker aan de vraag welke rol daarbij aan BASTERIA moet worden toebedeeld. Toch is het vooral BASTERIA dat zal profiteren van de contributieverhoging.

Laat ik, om de rol van BASTERIA toe te lichten, eens beginnen met een voorbeeld op een geheel ander terrein. Diverse jaren geleden had ik het genoegen met een nichtje van gedachten te wisselen over haar nog prille politieke opvattingen. Haar stellingname blonk uit door eenvoud: geld was er, dus de sociaal-economische politiek had zich alleen maar met de verdeling daarvan bezig te houden. Helaas is de werkelijkheid een ietsje gecompliceerder: wil men welvaart kunnen verdelen, dan moet die toch eerst geproduceerd worden, zodat in de sociaal-economische politiek tevens de nodige aandacht gegeven moet worden aan (het in stand houden van) de productie van welvaart.

In de malacologie speelt iets dergelijks. Op het eerste gezicht lijkt de benodigde kennis al wel aanwezig, hetzij in die indrukwekkende rijen boeken op bv. Gittenberger's kamer, hetzij in de hoofden en collecties der 'deskundigen'. Voor beginnende verzamelaars is het dan ook niet moeilijk om alle benodigde hulp te krijgen. Hun wordt verteld waar en hoe te verzamelen, hoe een collectie op te zetten, en hoe geschikte determineerwerken te vinden. Vinden ze eens een bijzondere schelp, dan is er altijd wel een deskundige die weet te vertellen wat het is. Pas als men verder in de materie doordringt worden de gaten in 'onze' kennis zichtbaar. De literatuur en de deskundigen blijken niet alwetend te zijn, bepaalde literatuur is niet, of moeilijk, verkrijgbaar, men stuit op materiaal dat niet bevredigend blijkt te determineren, kortom, men stuit op de grenzen van onze malacologische kennis. Wie over deze grenzen heen kijkt krijgt uitzicht op een schitterend panorama van nog te genereren kennis, kennis waar soms reikhalzend naar wordt uitgekeken, zoals bv. een goede 'FAUNA' van Europees marien materiaal. Blijkbaar dient de malacologie behalve aan het verspreiden van kennis óók de nodige aandacht te besteden aan het produceren van kennis.

Deze conclusie is uiteraard niet nieuw, en onze Vereniging heeft het dan ook al vroeg tot haar taak gerekend om de productie van kennis naar vermogen te stimuleren. Met succes, zou ik zeggen, althans gemeten naar de in de loop der jaren door leden geproduceerde hoeveelheid kennis. Omdat het belangrijk is dit beleid voort te zetten, is het zinvol eens na te gaan hoe dat stimuleren nu eigenlijk precies in zijn werk gaat, en wat het ons kost.

Wil men het produceren van kennis stimuleren, dan zal op de eerste plaats voor een orgaan gezorgd moeten worden waarin die nieuwe kennis gepubliceerd kan worden. Voor onze Vereniging is dat vooral BASTERIA. Maar de rol die BASTERIA speelt gaat veel verder dan dat. Immers, voor een beginnend auteur maakt het een groot verschil of hij zijn eerste pennevruchten kan indienen bij zijn eigen huisorgaan met een hem persoonlijk bekende redactie, dan wel of hij ze moet opsturen naar een buitenlands tijdschrift, met een hem onbekende redactie. Niet alleen is de drempelwaarde bij BASTERIA lager voor leden van de NMV, zodat zij gemakkelijker tot publiceren zullen komen, maar ook zal het contact met de redactie informeler zijn, waardoor overleg over nomenclatuur-problemen, figuren, opzet en schrijfstijl veel vlotter kan verlopen. Zodoende is BASTERIA niet alleen een tijdschrift waar je iets in kunt publiceren, maar óók een instelling waar je gemakkelijk kunt leren hoe te publiceren. Vooral van dit laatste gaat naar mijn mening een belangrijke stimulerende werking uit op de amateurs binnen onze Vereniging. Een derde aspect van BASTERIA is dat het de mogelijkheid opent vanuit de Vereniging een bepaalde studie te entameren. Daarbij denk ik bv. aan de serie 'De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten'.

Dit alles overziende durf ik zonder meer de stelling aan dat BASTERIA binnen onze Vereniging een essentiële functie vervult, en dat de NMV er zonder dat blad geheel anders zou hebben uitgezien. Immers, een van de belangrijkste kenmerken van onze Vereniging is dat zowel beroepsmalacologen als amateurs er zich in thuis voelen, en dat eerstgenoemde groep bovendien bereid is veel tijd en moeite te besteden aan bestuurlijke en redactionele taken en aan de bibliotheek. Gelukkig maar, want er kan geen twijfel aan bestaan dat juist deze wissel- en samenwerking tussen beroepsmalacologen en amateurs uiterst vruchtbaar is geweest, en veel heeft bijgedragen tot de hoge vlucht welke de malacologie hier te lande genomen heeft. Naar mijn mening is het vooral BASTERIA geweest waardoor de NMV, direct en indirect, in staat was de beroepsmalacologen iets te bieden in ruil voor het vele dat zij de Vereniging te bieden hadden. Direct, doordat ze er bij tijd en wijle ook eens een verhaaltje in kwijt konden, en indirect doordat Basteria verzamelaars stimuleerde zich te ontwikkelen tot publicerend wetenschapper, en zodoende bijdroeg de kloof tussen amateur en professional te overbruggen.

Een pagina BASTERIA kost ongeveer ƒ 85,-, afgezien van de kosten van verspreiding. Begroot voor 1985 is een bedrag van ƒ 16.000,-, dwz. ongeveer 190 pagina's, hetgeen neerkomt op ruim 1/3 pagina per lid. Dat is de prijs die we betalen om onze Vereniging aan de top te houden en voor inslapen te behoeden. Een forse prijs, dat geef ik graag toe, en mede het gevolg van het succes van het tot nu toe gevoerde beleid dat verantwoordelijk lijkt te zijn voor het toenemend aanbod van kopij. Anderzijds ook weer niet zoveel, wanneer men vergelijkt met de kosten van andere lidmaatschappen of met die van bv. roken. Zeker niet als bedacht wordt dat de kleine oplage van BASTERIA sterk prijsverhogend werkt. Trouwens, tegenover de kosten van BASTERIA staan heel wat zaken die de Vereniging gratis, of erg goedkoop krijgt. Zaalhuur wordt bij mijn weten nimmer gevraagd, koffie en thee is goedkoop, bestuursleden declareren vaak geen kosten. Zaken die, althans ten dele, niet geheel los staan van de goede relaties die de NMV met professionals onderhoudt.

De conclusie lijkt onontkoombaar: BASTERIA is veel waardevoller voor de Vereniging dan men op het eerste gezicht zou kunnen denken, en zonder BASTERIA zou de NMV er geheel anders uitzien. Laten we daarom zuinig zijn op BASTERIA.